

Den gamle Præstegaard.

af
en gammel Teltpræst.

(Sluttet.)

Vi har tilvisse i Krigen set, at der var en Saand, der hver Stund skrev tydeligt nok: „Mene, Mene, Tefel, Marjin“, og som mindede os om, at der var kun et Strid imellem os og Døden; men vi saa meget mere; thi vi erfarede det ogsaa, at Krigen's Rødder og de Sogdomme, der fulgte med dem, omvendte Hjerte fra Døden til Livet; vi saa, hvorledes Egenfærligheden brødes og forvandlede til den mest opvirende Sørgvælselse, og vi saa at Krigen's Frugter ikke aene var Dødens bitre, men ogsaa Livets søde og velsignede. Kort sagt: Guddommen, hvorunder vi gif, viste sig som Fredsbringende, og Profetens knuende Sjæl, der rullede frem over os, viste, at Livets Mand var i dem.

Derfor nogen paa Grund af dette Syn paa Krigen vilde bejvæde os for at elske den, for at vi er „Frigsgale“, da er dette meget ubilligt. Naar Menigheden paa Almindelig Bededag læser den gamle Bøn i Kirken: „Besal dine hellige Engle at leje sig omkring det gamle Land, og bortvend naadeligen fra os alle velfortjente Plager, Krig og Blodsstrømning osv. samt al anden Ulykke baade til Liv og Sjæl. Giv Fred, Herre! i vore Dage, giv Lykke og Salighed i vore Aar!“ — da beder vi denne Bøn saa oprigtigt og alvorligt som nogen anden; men Soveværdanten lægger vi paa de følgende Ord: „Lad din Gæde ho fremdeles iblandt os, at Trofasthed og Sandhed maa tjene mude hvarandre, Retfærdighed og Fred hysse hvarandre“.

Enhver Landmand, hvis Mark er fuld af Ukrudt, venter ikke med at udrydde dette, indtil det har sat Blomst, han søger efter dets Rod. Krigen er en Blomst, der som oftest bærer frem af de onde Tanker, som udgaar fra Menneskets Hjerte, derfor er vi Fredens Venner i den Fortid, at vi vender os med Mandens Sværd imod de onde Tanker, at der kan vokse Trofasthed og Sandhed frem af den Ugras og Ukrudt; vi arbejder i Saabet, om vi end, saa godt som nogen, ved, at ingen Sæd har vi at le „Moven sammen med Lammet“ eller Pantieren legede med Ridet.

Vi tvivler ikke om, at Herrens Kors er Bejen til Kronen, og han har ingen anden Hensigt med det; men derfor nogen derfor daglig raaber: „Send mig dit Kors, Herre! send mig dit Kors!“ saa er han kommen videre frem ad Sælligastrens Vej end vi. Derfor er det os umuligt at ønske eller at bede om Krigen; men, naar den kommer, tager vi imod den i den faste Tro: „Herren har ifkun Fredstanker med os.“

I den gamle Præstegaard gif det daglige Liv som sædvanlig; men alle var grebne af den nye Mand, og fulgte i stor Iver med i alt, hvad der angik Krigen og Fædrelandet. De to Dage i Ugen, da den gaende Post bragte Aviserne, blev, ikke uden sjældne Ofre, forset til tre, og, naar Ventetiden alligevel syntes for lang, blev en eller anden sendt ud for at gaa ham i Møde og bringe den store sorte Postkasse ind til Præsten, der stod parat med Nægle; omkring ham stod hele Familien med spændt Opsæmsksomhed, til Indholdet saa udbredt for alles Øjne.

Var der ingen anden, der havde Lyft til at gaa ud paa Vejen, saa var Louise altid rede.

Hun var omtrent et Aar, siden Studenten forlod sin Døstærkerplads; han var vendt tilbage til København for at fortsætte det afbrudte Studium. Det var en Aftale imellem Louise og ham, at de skulde skrive til hinanden hver fjortende Dag. — oftere lod det sig ikke gøre paa Grund af den høje Porto, da hvert Brev kostede seks og tyve Skilling. Hun vidste altsaa, naar hun kunde vente Brev, og hun stod derfor, naar hun ikke gif ud paa Vejen, stadig paa Sjænen i Haven om Sommeren; om Vinteren ved Karnappinduet med Øinene vendte mod Sønderport, for straks at være ved Haanden, naar Posten drejede fra Landevejen og ind i Gaarden.

Brevene kom og gif regelmæssigt, og det syntes om Studenten læste med stor Zigt. For alle andre i Præstegaarden var Brevens Indhold en Hemmelighed, og paa det stadiige Spørgsmaal: „Hvad nyt?“ fik de det staaende Svar: „Der er ingen Ting, han gaar desuden næsten aldrig ud.“ De søgte sig meget lidt tilfredsstillende ved denne Oplysning, og det var dem en Gaade, hvorledes et Brev paa fire tus. Side kunde være blot for enhver Nysgher. Om Brevens Indhold fik som sagt ingen noget at vide, men, naar hun efter traadte ind i Stuen, var det dog ikke vanskeligt at læse paa hendes Ansigt, om det mere eller mindre var et Udtryk for hans gamle Skinspog.

Med Aaret 1848 steds der en Forandring. Louise kunde ikke holde det skjult, at han mere og mere blev greben af de store Begivenheder; hun glædede sig over det, fordi hun selv var greben, og regnede ham det til Gæde, at han begyndte at rivede med. Han var en stadig Deltager i alle Studentermøder og andre offentlige Forsamlinger, og hans Tanke var mere der end ved Dogmatikken. En enkelt Postdag kunde vel et Brev udeblive; men det kunde jo ikke være anderledes, da hans Tid var saa optaget.

Tre Dage efter, at Løgn og Forræderi havde fejret i Nærborg, udgif der et Cirkulære fra Krigsministeriet om, at ethvert Kompagni maatte antage fire unge Mennesker med fornøden Dannelselse i Meniges Nummer, for at de efter nogle Aars Uddannelselse kunde blive Underofficerer og, efter tre a fire Maaneder, Officerer.

Det var ikke saa Studerende og andre unge Mennesker, som greb denne Velighed til at træde ind i Tjenesten, og der var mange af dem, der gjorde god Fyldest, og som med Hæder tjente sig op inden Krigen's Slutning;

men der var ogsaa mange, der blev stærkt skuffede, og som aldrig naadede til Maal, de havde haft i Sigt.

Det var efter Postdag i Præstegaarden; Louise stod paa sin Post, da det var hendes Brededag. Hun læste aldrig sine Breve inde i Dagligstuen, men altid ene paa sit Værelse, selv om hun var saa optaget, at der kunde gaa en halv Dag hen, inden hun fik Tid, saa opfatte hun dog Læsningen, indtil hun kunde nyde den for sig selv.

Brevet kom, hun tog det og gif bort. Alle i Huset vidste, at hun vilde have No, det kaldt derfor ingen ind at forstyrre hende; men imod Sædvane blev hun borte. Tiden nærmede sig, da Teborbet skulde dødfes, og det var hendes Uge, men hun kom ikke! Endelig gif hendes Moder hen, for at falde paa hende, men heller ikke hun kom tilbage.

Da hun traadte ind i „Tomfruburet“, som Værelset blev kaldt, fandt hun hende siddende i et Sjørne af Søjaen med den ene Saand for Bunden, som om hun beundrede sig paa noget, den anden saa i Skedet og holdt Brevet.

„Hvad er der iset, kære Louise?“
Hun svarede ikke, og sad ganske ubevægelig, ikke engang da hendes Moder tog Brevet ud af hendes Haand, rørte hun sig.

Ingen havde nogen Sunde set hans Breve, og hun havde aldrig indviet nogen i deres Indhold; dette var det første og det sidste, nogen anden fik at se.
Moderen læste det, det var temmelig langt, og det var et Opbyggelsesbrev.

Han begyndte med at underrette hende om, at han foreløbig havde opgivet sine Studeringer; det var ham umuligt længere at sidde stille over Bøgerne, da saa mange andre lagde dem til Side. Han søgte en uimodstaaelig Trængsel til at kæmpe for sit Fædreland, ligejom sine Brødre, og han gjorde dette Strid i det sikre Haab, at han derved skulde bryde sig en Bane med Gæde. Men for gamle at kunne leve for dette Maal, maatte han være frigtgjort for ethvert andet Vaand og maatte ogsaa bringe det Offer, at løse det, der bandt ham til hende; hun maatte være forbislet om, at det var det dyreste Offer, han kunde bringe sit Fædreland. Han bad hende bærde eller jende ham alle hans Breve, ligejom han vilde jende dem af hendes, som han endnu havde. Han sluttede med at talke hende for den Tid, han havde kendt hende, og bad hende tilgive de Gange, han maatte have bedrøvet hende, og deri kom se et Løgn paa hans store Kærlighed, der havde elsket hende saa højt.

Da Moderen havde læst Brevet, tog hun sit Varn om Halsen, og Taarerne brød frem hos dem begge. Moderen forlod hende med de Ord: „Nu, elskede Louise, nu har du kun os, og nu maa du nydes med vor Kærlighed; den tør aldrig, og den skal hjælpe til at midne dit Saar,“ og gif ind i sin Mand's Værelse for at fortælle ham, hvad der var iset.

Næste Morgen, da den sædvanlige Andagststunde var til Ende, gif alle, Forældre og Søfende hen til Louise; et trofast Kys skulde tale for dem.

Tra den Dag blev Studentens Navn aldrig mere nævnt i den gamle Præstegaard, men i hendes Hjerte stod det uudsletteligt skrevet. Hun tog imod Posten som sædvanlig, fulgte Krigen's Begivenheder med stor Opsæmsksomhed; hun søgte maatte efter hans Navn — men fandt det aldrig.

Han naadede kun et kort Stykke frem paa den Vej, han havde haabet at tilbaagelægge; thi fort efter, at han var ankommen til Udelingen, blev han angreben af Typhus, og bøde paa et Lazaret.

Der staa skrevet: „Naar man troffer et Øje, saa fremkommer der Taarer, naar man troffer et Hjerte, saa sætter det Mærke“. Det skal det sige, at der gives Sørg, som løber bort med Taarerne, men Hjertesørg, for dem gives der intet Afslab.

Louise's Sorg satte Mærke. Dette var kendseligt ikke alene derpaa, at da hun efter kunde begynde at sänge, da var hendes skønne Stemme forandret, den lod, som om den kom fra et Instrument, der havde taget Skade, eller der var sat en Sørdine paa; og heller ikke derpaa, at der nu ved Sjæt var kommet et Udtryk, som aldrig havde været der før; nej! det var sjenslynt for alle, at dette ene Sjæligt havde nedbrudt hende for hele Livet. Før havde hun meget sjelden sendt til Sygdom; før havde hendes Fingre løbet saa let over Tangenterne; paa en Gang nægtede den ene Haand sin gamle Tjeneste, Kraften begyndte at vinde bort, mere og mere visnede den hen, og det ene Øje forandrede sig. — Det var Haanden og Sjæt paa Hjertesiden.

Der blev gjort alt, hvad der kunde gøres, men intet hjalp. Det blev aldrig udalt, men det var alles Overbevisning, at det var „Mærket som Hjertesørg“, der ikke kunde tages bort ved noget Menneskes Saand.

Men i disse sørgelige Aar, da det uborttes Menneske forvandlede fra et Stykke til et Strålbillede, foregik der en anden glædelig Forandring, den nemlig, som Apostelen beskriver i de Ord: „Derfor bliver vi ikke trætte; thi om endog vort uborttes Menneske fordarves, fornyes dog det indvortes Menneske Dag for Dag“. Hun forvandlede, blev bestandig mere og mere from og elskelig; den store Uret, hun havde lidt, havde hos hende ikke avlet den Bitterhed, der avles hos saa mange, eller den Mangel paa Følelse for andres Lykke, hvortil egen Modgang synes at give mange en vis Ret; nej! havde der maatte i Begyndelsen været noget af dette, saa var det aldeles overvundet. Hun blev altid høft et kærligt Sind, men i Tidernes Løb blev dette Sind til hele hendes Væsen, saa alt gif op i Kærlighed; og hin Oktober Aften, da hendes Kæreste stod omkring hende, for at modtage hendes sidste Farvel! da var hun et Kærligheds Aar, som den store Pottemager havde dannet af det skrøbelige Ler, for at hun kunde gemme sin egen Kærlighed deri.

Derfor stod de alle saa fulde af Haab omkring hendes Afste, fordi de havde set det for deres Øjne, at det forkrænkkelige var blevet opløst af det uforkrænkkelige; de havde daglig været Vidne til den Kærlighed, som mange Bænde ikke kunne slukke, ej heller Strømme overfylle.

Louise's Fæder blev skaanet for at miste sit Hjerte-havn; han var gaet bort et Aar Aar i Forvejen.

Børnene var i hans sidste Dage iредt vidt omkring; kun Moderen, en Søn og to Døtre var i Præstegaarden, da han døde. De vidste nok, at de saa skulde nødes til at forlade den; men de takkede Gud for, at selve efter Præstens Død havde de endnu Lov til et helt Aar at blive i det gamle Sjørne. Præsten havde altsaa, endoglad den sidste Aften i Samtalen med sin Husfru, bedet dem takke Gud for det Aar efter en Præst's Død, der kaldes Raadesaar. Tak Gud, sagde han saa ofte, at der er givet eder tolv hele Maaneder, inden I skal rulle Teltvælene op og rulle Teltlarvedet sammen for at jøge hen til andre Græsange. I har god Tid til at jamle alt, hvad der kan tages med, til at lægge Planer og til nøje at udregne, hvor det bedste Sted til atter at opslaa Teltet, findes; I har Tid til endnu en Gang, den allerførste, at jamle den hele Kreds, der voksende op i Væ af det gamle velsignede Sjørne, omkring eder, vandre om fra Sted til Sted, for endnu til sidst at læsne de gamle Minder kaldes, at de kan leve hos eder i al eders Fremtid.“ Det kan vel siges om Raadesaaret i dets nuværende Stikfelse, at selv om det første, der opleves kan være svært at komme over for den unge Præst, saa er dette dog Betingelsen for det sidste, og om dette kan det i Sandhed siges: „Hvad er det ikke; thi der er en Velsignelse deri“.

I længere Tid havde den gamle Præst været i et ubehag, en innerkelig Sygdom slog sig til og tog de sidste kræfter. Alle, ogsaa han selv, vidste, at Afsjænen nærmede sig; der var intet at haabe, og der var intet at frygte; han længtes nu efter at vandre herfra og at være hos sin Herre.

Den sidste Nat var kommen, en dejlig Midsommersnat, hvor Mærket var fortrængt af Njæet Den unge havde efter en voldsom Kamp fundet nogen No; han bad sin gamle trofaste Husfru om at lægge sin Haand i hans og lade ham beholde den til det sidste!

„Nu ønskede han kun at gøre op med hende.“

„Sag ved, at du vil være stærk nok til at lufte mine Øjne; du har altid været den stærkeste af os to, og bestandig har jeg funnet støtte mig til dig. Vor Herre har været saa trofast imod os i de try og fryrretive Aar, han vil heller ikke tage sin Trofasthed fra dig og Børnene den Tid, I har tilbage. — Naar jeg ser tilbage paa mine halvtredstidstive Præstear, saa kunde jeg vel forfædres ved at se, at jeg intet, ikke det ringeste, har, som jeg tør kalde min Fortjeneste, og hoorned jeg kan træde frem for min Herre og Dommer; jeg har søgt efter det, og atter søgt, men jeg har aldrig funnet jinde det; mig tilhører mit Ansigt's Blusiel. Du skal alligevel vide det, at jeg frygter ikke, fordi jeg har givet den fuldkomne Kærlighed dem, og den har søgt Frykten ud; ligejom jeg herne gav dig min Tro, saaledes har jeg uenkelige Tjener og alaa givet ham min Tro, som har staaet mig Syndernes Forladelse, og træder frem for mig; jeg ved intet til Salighed uden ham. Han være lovet i al Evighed!“

„Gj nu du selv, du min stærkeste, trofasteste Kærlighed her paa Jorden! Dig, hvem jeg tør falde, som Apostelen: „mit eget Hjerte!“ Tak! for hver Dag vi delte med hinanden, ikke en eneste undtagen: Nu forlader jeg dig paa en Maade en liden Stund, men vi ved, at det kun er, som naar jeg saa ofte rejste fra dig i flere Dage. Der er intet, der staa fortere for mig, end dette: „At hvad jeg end skal miste, dig mister jeg ikke, aldrig, aldrig; du kommer til mig; thi vi begyndte som to, men Dag for Dag i de mange Aar lod Gud os vokse sammen mere og mere, saa vi er ikke mere to, men een, og Døden er ikke overvunden for Salvdelen, men for det hele. Om vi berøppe kan længes efter nogen, tror jeg ikke; thi saa vilde jeg længes efter dig, men ifist fra mig er du ikke, ligejaldt som jeg fra dig. Glæd dig til den Stund, da vi skal mødes og dele Herrens Kærlighed med hinanden.“

Doer eet har jeg bestandig tænkt i disse Dage, ja! vel egentlig mit hele Liv, det er over Børnene. Vi har saa ofte i en af Salmerner bedet den Bøn, at, naar vi saaledes hos Gud, vi

Zugen af vore kære maatte sævne!

Tror ikke ogsaa du, at de nok kommer alle ni? Jeg har gaaet dem igennem alleammen, og jeg synes ikke, at jeg har nogen Grund til at frygte for, at vi skal miste nogen af dem; jeg kan ingen undvære! Nej! de kommer nok alle; Vor Herre har jo givet dem sin Tro med os; og naar jeg nu snart saa Lov til at se vor Frelser, som han er, og har sagt ham: Tak! Tak! for alle Ting, saa vil jeg jøse til: „Nu har du bedt mig herind, oplyd nu denne ene Bøn: Lad mig ingen af mine savne.“

„Giv mig saa et Afstedskys, nu er jeg saa usigelig træt; og lad mig beholde din Saand.“
Saaledes blev de siddende jammen.

Da Morgenrødes brød frem, og hun rullede Gardinerne op, da var han ikke træt mere, han var vandret bort

Som Sol gaar ned bag Lunden.

Hun er forlængst gaaet efter ham; men de Børn, der er tilbage, vander og kæmper hver for sig den gode Strid, at de kan naa det samme Maal som de kære gamle Forældre, og der er ingen iblandt dem, som i den daglige Bøn for Børn og Vernebørn glemmer at slutte med:

O! lad os ingen af vore sævne!

Dr. Morten Luther.

(Fortsat fra Side 3.)

Det er altsaa ikke som Kritikeren med det kolde Sovbed, der hoberende sætter sig ned og udslunger sin Forkastelsesdom over Jakobs Brev — lige hvad er den hellige Kirke, at Luther handler her. Men hvad er da Grunden til, at han saaledes underfender Kirken's Dom? Luthers

Svar derpaa er givet i hans verdensberømte Ord i Worms i 1521: „Thi jeg tror herteften Baven eller Koncilierne alene, efterdi det er klart, at de ofte har foret bild og modfagt hvarandre.“ (Se Fr. Nielsen: Kirkehistorie 2det Bind, Side 78). Denne for ham forfærdelige Overbevisning var Luther kommen til ved den berømte Disputats i Leipzig i 1519, hvor han den 5. Juli havede: „Det er vist, at mange af Guds og Bøhmernes Artikler er meget fristelige, som j. Eks dogme — om den stammer fra Guds eller Bicies, er mig det samme —, at det ikke er nødvendigt til Frelse at anse den romeriske Kirke for den øverste.“ — Da det fremførte, at konciliet i Svojnitz havde fordømt baade Guds og Bicies, maatte Luther altsaa havede, at konciliet's Dom var faist. (Se Dr. C. Schafer: Luther als Kirchenhistoriker, Side 55 flg.) — Og da nu bevistligt Kirstens Kanon var fastslaaet paa et kirkeføde, og filmet ikke paa et almindeligt koncilium — og fun et saadant var ifølge romerisk Tankegang usjælbart — men paa Provinsmøder i Afrika i 393, 397 og 419. Og da der nu vitteligt paa disse Møder var begaaet den store Feil, at de saakaldte apostorifille Væger var optagne i Kanon, hvem borger saa for, at der ikke kunde være begaaet ogsaa andre Fejl ved Bestemmelsen af hvilke Væger, der var hellige Skrifte? Altsaa: Luthers Dom, at Kirken's Dom har ofte foret bild, kommer til Anvendelse ogsaa her.

Ingen kan drage en Slutning ud fra een Præmis, og ingen kan sælde Dom paa eet Vidnes Udgagn. Ved to eller tre Vidners Mund skal enhver Sag stadfæstes. Og Gj selv om det nu var bevist, at Kirken's Dom eller Koncilier ofte har fejlet, saa er dermed dog ikke sagt, at de altid har fejlet. Hvorledes tør da Luther jortafte Kirken's Dom? Hvorledes forholder det sig da med de Vidnesbyrd, ifølge hvilke Kirken's Kanon blev bestemt? Thi en Ring er, at Kirken er Dommer, en ganske anden, at den er Vidne, hvilket hører med til dens Natur. Og vel forfatter Luther Kirken som Dommer, med mindre den Dom er Guds; hans Ord's Dom. Derimod har Luther aldrig forkastet Kirken som Vidne, men endog sat dens Vidnesbyrd saa højt, at han, hvis dette Vidnesbyrd er enstemmigt, vilde anse det for formåteligt at forkafte det. Herom siger han i 1532 angaaende Sætkerens Forkastelse af Læren om Kristi Legemes og Bods virkelige Kærværelse i den hellige Navdere, hvilken Lære ikke blot er grundet paa „Krisii klare, rene, utvivlsomme Ord, men troet og bevidnet af Kirken fra Begyndelsen.“ „Hvilket Vidnesbyrd fra hele den hellige kristelige Kirke, om vi ikke havde noget andet, skulde alene være os nok til at blive ved denne Artikel — og ikke høre eller taale nogen Sætkand derimod“ (Citeret i Walthers: Kirke und Amt, Side 148—49).

Altsaa vilde ogsaa Luther være en Sætkand, hvis han satte sit Vidnesbyrd imod Kirken's enstemmige. Hvorledes forholder det sig da med den ældre, renere Kirkes Vidnesbyrd med Henjyn til j. Eks. Hebr., Jakob, 2det Væ, 2det og 3die Joh., Joda, og Johannes' Mabenbaring? Derfor Luther i sin Dom over disse Væger er gaaet imod Kirken's Vidnesbyrd, er han, siger han selv, en „Kottengeist“.

Angaaende den tidligere Kirkes Vidnesbyrd om disse Væger, kan vi ikke her gaa ind paa nogen vidtløftig Underføgelse, men fun bemærke, at disse Skrifte er tidlig kendte, men der er ligejaldt tidlig Uenighed om, om de virkelig er apostolorne og skal regnes blandt de hellige Skrifte. Man plejer derfor at benævne dem Antilegomena: de modfagte. Angaaende den nærmere Redegørelse herfor vil jeg henvise Læseren til j. Eks. Prof. Sabat-Beteriens Indledning til det nye Testamente. Men nu bliver Spørgsmaalet: Har Luther i sin Dom om disse Væger taget Henjyn til disse Vidnesbyrd fra den ældste Kirke? Derpaa maa svares ubetinget Ja.

I sin Fortale til Hæbræerbrevet fra 1522 siger Luther: „Siddit har vi haft de rette, visse Hovedbøger af det nye Testamente for os. Disse fire, som nu følger (Hebr., Jakob, Joda og Joh. Ab.) har i Fortiden haft en anden Anseelse.“ (Wald 14, 126).

I sin Fortale til Jakobs og Judas Breve af 1522 siger han om Jakobs Brev: „Denne St. Jakobs Epistel, ifønt den er forkastet af de gamle, priser jeg og holder den dog for god af den Grund, at den ikke fremfætter nogen Mennekelære, men driver haardt paa med Guds Lov. Men for at lige min Mening, dog uden nogen Skade: Jeg antager ikke denne Epistel for nogen Apostels Skrift, og hertil er min Grund denne osv.“ — (j. St., Side 128).

Om Joda Brev siger han: „Denne Joda Epistel kan ingen nægte, at den jo er et Uddrag eller Afkriift af St. Peters 2den Epistel, da næsten alle Ordenene ligner hinanden. Ligeledes taler han om Apostolene som en Discipel, der kommer længe bagefter, anfører Sprog og Historier, der ikke findes noget Sted i Skriften. Spillet ogsaa har bevæget de gamle Fædre til at udelukke denne Epistel af Hovedskriften.“ (j. St., Side 131).

Ligeledes siger han i sin Fortale til Joh. Abens. af 1522: „Mange af de gamle Fædre i Fortiden har ligeledes forkastet denne Væg“ (j. St., Side 141).

(Fortsættelse.)

„Der naar Strøvd“
Bejledning til daglig
Bibelæsnings for Aaret 1911
ved H. P. Hansen.
Udget af Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark.
Pris 10 Eks.
Gaves nu paa Lager. Bestil det i Tide, saa De kan faa begyndt at bruge det med Aarets Begyndelse.
Dan. Voth. Publ. Housé.